

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Oppiani Anazarbei De piscatu libri V

Oppianus <Anazarbensis>

Parisiis, 1555

Oppiani De Piscibus Lib. V.

urn:nbn:de:hbz:466:1-12729

Omibus infidiis euertere, nulla relinquunt
 Confilia, atque alias astu vertuntur ad artes:
 Inficiunt vndas illi intra mœnia celsa,
 Absumpti tolerât bellum, morbúmque, famémque:
 Infectis pereunt indigno funere lymphis,
 Atque replent urbem defuncta cadauera totam:
 Sic morte immerita, & parca rapiuntur iniqua
 Pisces letiferis compulsi in fata venenis.

OPPIANI DE PISCIBVS
 LIB. V.

INC tibi nosse licet, terræ fortissime
 princeps,
 Quòd nihil humana intactum soler-
 tia linquit,
 Nec ponto obscuro, nec sub tellure
 parente.

Certe aliquis mortale genus sub imagine diuûm,
 Siue adeo Iapeti proles astuta Prometheus
 Humanas finxit gentes simulachra deorum,
 Commiscens terram lymphis, & corda perunxit
 Plasmate diuino: seu diro sanguine creti
 Titanum: nostrum genus est à numine diuûm.
 Paremus tantum superis: inuicta ferarum
 Agmina prosternunt homines, qui corpore paruo,
 Quot volucres cœlum cursu vel nubila findunt,
 Tot capiunt. dirum non vis immensa leonem

Seruat, nec strepitus concussis liberat alis
Armigeram volucrem magni Iouis, & fera nigra
India quam gignit procero corpore vastam
Imperium patitur, mulorum more coacta
Ferre iugum, & plaustrum duos perferre labores:
Et quaecunque tenent vndas immania cete,
Viribus interimit. nam monstra horrenda natatum,
Et maiora ferunt vndis Neptunia regna,
Quam quæ gignuntur in terris monstra ferarum.
Testudo in terra est, sed longe viribus impar,
Et longe inferior dira testudine ponti.
Sunt sicca tellure canes horrore timendi,
Sed nequeunt rabie canibus certare marinis.
Exitiale facit vulnus panthera tremendis
Dentibus in terra, fluctu magis aspera ponti.
Et nimis horrendæ terra versantur hyænæ,
Sed multo præstant crudeli horrore marinæ.
Est aries terræ mitis, natat æquore vasto
Mitior, ut nequeas hunc assimilare priori.
Ecquis vastus aper superabit robore lamnam?
Qui tantum fului præstant virtute leones,
Quantum sub fluctu fertur præstare zygæna?
Formidant phocas vrsi certamine toruas,
Congressi phocis domitantur Marte proteruo.
Talia sub ponto gignuntur monstra ferarum:
His tamen exitium tumidis meditatur in vndis
Piscantum imbecille genus, domitantque natantes.
Istorum prædam, & duos cantare labores

Fert animus, mentem nostris aduertite musis
Induperatores placidi, pia robora terræ.

Plurima cœruleo sunt cete ingentia ponto,
Quæ vastis membris immensa mole mouentur,
Nec ponti emergunt fluctu, sed pondere pressa,
Et nimia grauitate colunt spelæa profunda.
Esuriunt, rabiêmque ferunt in pectore edendi
Indomitam, ventris semper trahit alta vorago.
Quæ mensura cibi, quæ posset copia tanta
Exaturare chaos ventris, vel ora replere?
Alternæ pereunt per mutua vulnera morte.
Maiora interimunt semper virtute minora:
Inter se pastus, & ventris grata voluptas.
Formidant etiam naues, quando obuia cernunt
Talia monstra maris, fulcantes marmor Iberum
Fluctibus hesperiiis. vbi sunt confinia magni
Oceani, fluctu deserta ingentia cete
Voluntur pigre perituris nauibus æqua.
Sæpe alta errando veniunt prope littora ponti:
Hic contra expediunt piscantes arma corusca,
Omnia monstra maris, quæ vastam mole mouentur,
Sunt tarda incessu, & nimia grauitate premuntur,
Posthabitis canibus, non longe immania cete
Cernunt, nec saltas percurrunt æquoris vndas:
Pondere magnorum membrorum tarda feruntur,
Et lente æquoreo circumuoluuntur in æstu.
Hac ratione comes cunctis, ductorque viarum
Musculus est paruus visu, sed corpore longo,

Et tenui cauda paulo semotus ab illo
Præcedit, monstrâtque viam, ducitque per æquor:
Hinc piscem vero ductorem nomine dicunt:
Hic comes est monstro gratis, custosque fidelis.
Qua velit hunc sequitur, solo confidit in isto,
Huic fidam seruat mentem, propè porrigit artus
Longos, & caudam facilem propè lumina ducit,
Qua cuncta ostendit, fuerit si præda petenda,
Siue malum immineat, seu sint vitanda propinqua
Huic vada, commota demonstrat singula cauda.
Ac moles onerosa maris præcepta capessit,
Et multum socio gaudet comitata benigno:
Musculus est custos, auris, lumenque natantis
Monstri, quo cernit lymphas, quo cuncta tuetur,
Utque tueatur vitam, sibi ponit habenas.
Ac veluti natus confecto ætate parenti
Debitor officij iam præmia iusta rependit,
Debilibus membris, caligantemque senectam
Luminibus seruans, dextram prætendit eunti,
Et mouet à cano cuncta impedimenta parente:
Sic noua longæui patris sunt robora nati:
Sic piscis pelagi monstrum deducit amore,
Et veluti clauus tentis moderatur habenis
A ventis nauem magnam, ducitque per æquor.
Nunquid principio generis sunt sanguine eodem
Creti, vel socium delegit sponte fidelem?
Non tantum vastæ procero in corpore vires,
Ingenium quantum profunt: hic roboris experts
Immensum

Immensum seruat monstrum, vel mittit in orcum:
Paruus homo atque vafer, postquā sunt pōdere tāto
Cete, ductorem piscem compellit in hamum
Artibus allectum variis, & fraude reuinctum.
Non ponti monstrum viuo rectore domares:
Hoc interfecto, caperes certamine paruo.
Non videt obscuras vndas, pontique meatus,
Obuia non ponti valet euitare pericla,
Exors consilij, nullo ductore per vndas,
Quò ducunt fluctus, caligine fertur opaca,
Obscuros penetrans tractus, atque auia ponti.
Nam duce priuatus scopulos, & littora præceps
Offendit, tanta caligant lumina nocte.
Tunc animis properant piscantum robora promptis
Ad prædam, & diuos votis precibusque fatigant,
Qui præsumt magnis cetis, vt sternere monstrum
Neptuni valeant, & prædam ducere opimam.
Ac veluti insidiæ media sub nocte propinquant
Hostibus occultò, & curis somnòque solutas
Excubias arcis noctæ sub marte quieto,
Cedunt, & sternunt custodum corpora passim:
Hinc propere euadunt summa ad fastigia muri,
Audacésque locant flammæ in arce micantes,
Vrbis casuræ signum, torrémque ferentes,
Qui sit robustus iam prensæ malleus arcis:
Sic tunc piscator fortes validasque cohortes
Educit contra monstrum custode necato.
Primo coniectant pondus, molémque natantis,
Piscis membrorum sunt hæc tibi signa futura:

O

Si fera Neptuni iactetur vertice ponti,
Et paulo emineat spina, vel vertice summo,
Immensum vasto non ferrent corpore monstrum
Æquora: si dorso summa supereminet vnda,
Tunc non tam magnæ designat pondera molis.
Imbecille pecus gressu leuiore mouetur.
Linea multiplici texatur fune reuincta,
Et bene compactis nodis adstricta ligetur,
Se tanta extendens quanta sub naue rudentes,
Quæ non parua nimis, nec possit magna videri,
Sufficiat prædæ in longum porrecta superbæ,
Qui stent alterni mucrones cote politi,
Qui possint scopulos, qui possint findere rupes.
Curuatura doli se circumducatur vtrinque,
Obstruat ut vasti spatiosos oris hiatus.
Ferreæ per multos orbes connexa cathena:
Extremum nodis multis deuinciat hamum,
Et quæ pestiferos dentes, rictusque repellat.
Et nodo in medio circuli ducantur in orbem.
Inter se densi, qui vasta volumina monstri,
Et spiras vertant rapidas, ut corpore tanto
Erectum, nequeat curuatum rumpere ferrum,
Fœda cruentato conquassans ora dolore:
Sed texto implicitum laqueo teneatur vtrinque.
Post tristes curuis escas defigat in hamis,
Ut iecur aut humerum taurinum, pondere tanto,
Rictibus æqualis monstri qui possit haberi.
Piscantes acuunt fortes in bella secures,
Harpas, & gladios magnos, validasque triænas,

Et quæ conflantur duris incudibus arma:
Et cymbā ascendunt, cui sint pulchro ordine trāstra,
Siquid opus, nutu designant cuncta loquaci,
Et taciti motu verrunt lata æquora paruo.
Observant posita taciturna silentia lingua,
Et vitant strepitus. nam si præsenferit artem
Hanc moles onerosa maris descendit in imas
Vndas, hi vanos frustra subiere labores.
Cum prope commiscent diri certamina martis,
A prora audaces demittunt æra recurua
In pecus immensum pelagi, quod saltat ad escas
Quamprimum visas, & ventri paret auaro.
Irrumpens fatale malum deprendit in hamo,
Cuius mucrones figuntur gutture lato.
Vulnere terribiles exardet pronus in iras,
Et quassat rictus contra indignatus acerbos,
Et furiat, atque gemit versans sub corde furores
Ardentes, pelagi fundum se voluit in imum,
Huic piscatores cedunt, funesque remittunt.
Non vires hominis tantam conuellere molem,
Et domitare feram inuictam, contrāque trahentem.
Ingens immensa traheret cum remige nauem
Exagitata fera, & fundo demergeret alto.
Funibus annectunt vtres, ventōque repletos,
Atque feram versus iaciunt in marmoris vndas.
Illa dolore plagæ confecta irrumpit in vtres,
Inuitosque trahit cupientes æquora summa.
Postquam animo fessa est, fundum peruenit in imū:
Stat fera terribilis fluctu, succensa furore.

Et velut acer equus cursu, summâsque labore
Qui nactus metas duris terit ora lupatis,
Sanguinea fusus spuma, & defessus anhelat:
Sic fera respirat. cupientem stare sub vndis
Hi non permittunt vt res, ex æquore summo
Sese tollentes tumefacti flamine multo.
Tunc aliæ surgunt pugnae, rictûque minaci
In cassum rapitur rursus, pellésque trahentes
Oppugnare cupit, quæ emergunt æquore summo
Viuis asimiles: hæc indignata sub vndas
Fertur, & in multos conuertit corpora flexus.
Hi refluè currunt tracti, paritèrque trahuntur
Et nunc inuitè rapti, nunc spontè trahuntur.
Et veluti tracta findentes robora ferra,
Ambo communi distendunt membra labore,
Et ferra navis properant absolvere transtra,
Vel, si quid nautis opus est, contendit vterque
Dentatum duri robur conuellere ferri:
Densati nunquam mutant vestigia dentes,
Atque secant sonitu celeres, refluîque trahuntur:
Taliam commiscet ponto certamina piscis,
Pellibus inflatis in partes raptus vtrasque,
Sanguineam eiectat sufflans super æquora sordem,
Atque dolore furens per pontum spirat anhelis
Flatibus, & tanto reboat sub flamine pontus,
Collisæque fremunt vndæ, furit æstus in altum,
Difficilem dicas boream stabulare sub vndis.
Sic moles furiosa maris per fluctus anhelat,
Sic densæ circum spiræ sub vertice vasto

Vndas incurrunt altas, scinduntque meatus.
Ac velut Ionij circum parua hostia ponti
Tyrreno resonante freto media aspera porthmi,
Voluitur à flatu rupes typhonis anhel,
Flexibus immensis vnda exagitata tumescit,
Et nigra vorticibus refuit distracta charybdis:
Sic monstri flatu conuoluitur Amphitrite.
Scissi tolluntur multo curuamine fluctus.
Tunc aliquis curuam compellit remige cymbam
Ocyus in terram veniens, atque æris adunci
Funem littoreo vincit propè marmora saxo,
Tanquam si funem navis sub caute renectat,
Et subito æquoreas versus gradiatur ad vndas.
Cum iam plectendis monstri satiata cupido
Pellibus, & finem voluendi terga labore
Oppressus dederit, corda irritata quierint,
Et iacet tumidas fatalia pondera pelles,
Nuncius at palmæ primus mare profilit vter
Piscantum tollens animos in munera prædæ.
Præconem veluti tristi de marte regressum
Vestibus indutum niueis, faciëque serena
Iucundi socij non mœsta fronte sequuntur,
Nunciâque expectant gesti præconia belli:
Sic piscatores læti cum nuncius vter
Confestim ex imo fluitat super æquora fundo,
Atque alij emergunt ponto, qui immania monstri
Terga trahunt, magno rapitur consumpta dolore
Bellua, quæ miserum torquetur vulnere sæuo.
Tunc piscatores audaci pectore naues

Remis impellunt, fit multus in æquore fragor,
Et multus flatus tanta properante caterua,
Quæ sese magno clamore in bella ciebant.
Dicas horrendi martis spectare cohortem.
Est tantus strepitus, & pugnae tanta cupido.
Clangorem exaudit longe de valle recurua
Pastor villosas ducens ad pascua capras,
Vel qui ferales abscindit robora pinus,
Vel qui magnarum prostermit terga ferarum,
Antonitus lati venit propè littora ponti,
Et stans in scopulo turbato praelia fluctu,
Et finem tantæ pugnae, magnûmque laborem
Miratur, rapidus mouet hæc certamina Mauors.
Hic validis palmis forti mucrone tridentem
Concutit, iste tenet forti venabula ferro,
Hic curuam falcem, rapidam vehit ille bipennem:
Omnibus est armata manus, ferroque ruentes
Cædunt, impelluntque feram, vel vulnera figunt.
Roboris oblitus cymbas in terga ruentes
Euitare nequit piscis, nec pellere iactu
Alarum, extremo fluctus molimine findit,
Remigium, validas puppes, roburque virorum
Impellit: velut aduersus cum flamina ventus
In proram vertens aduersas concitat vndas,
Atque in nauali reboat clamore, lacertis
Dum remos quatiunt, & tanto Marte laborant,
Distillant multo fatalia vulnera tabo,
Et foedant sanie fluctus: aqua sanguine feruet
Effuso, & glauci late rubet æquoris vnda.

Ac veluti torrens brumalis lapsus in aluum
Fluminis vndosum, rubro de vertice montis
Sanguineum rapido cœnum conuoluitur æstu
Fluctibus admistum, late rubet æquoris vnda
Pulvere sub flauo, sanies velut æquore lato
Apparet, rubro sic mista est vnda fluore,
Confecto telis, & multo vulnere monstro,
Sentinæ eiciunt fluctum conamine magno
Letalem, & vasti iaciunt in vulnera ceri,
Qui veluti plagas ignis succendit hiantes,
Et sicut ætheriis vibratus nubibus ignis
A Ioue cœlesti cedit per marmora euntem.
Hunc missi absumunt ignes, multo magis vnda
Æquoris exagitat flammis admista coruscis:
Sic in difficiles plagas, & vulnera hiulca
Sentina exhausti fluctus iaciuntur olentes,
Cum domitum plagis piscem, victumque dolore
Vestibulum ante ipsum, primoque in limine mortis
Fata maligna ferunt, tunc sicca ad littora læti
Deuictum voluunt, trahitur, miserabile visu,
Inuitus multo corpus mucrone foratus,
Letali nutans fato sub fine grauatus.
Victores læti remis pæana canentes
Festinant, resonat compulso remige pontus,
Ac veluti quondam nauali Marte dirempto
Extemplo naues iunctas, hostesque trahentes
Subducunt celeres cantantes munera belli,
Remigiumque mouent lætum pæana canentes,
Victoresque ferunt dulces ad sidera cantus,

Inuiti tristes capti sub marte trahuntur:
Sic vastū atque immane trahunt ad littora monstrū:
Quod cum littoribus curuis, terræque propinquat,
Supremæ infelix occludit lumina vitæ
Atque reluctatur, & fluctus verberat alis,
Et veluti volucris, structa collidit in ara,
Cum moritura nigræ capitur vertigine mortis.
Quam cupit equoreas mōstrum remeare sub vndas,
Robore iam languens, & membra soluta retentans
Diffidit, trahitur grauitè per littus anhelans.
Ac veluti nauem, cui sunt longo ordine transtra,
Subducunt nautæ, quando instāt tempora hyberna,
Posteaquam tristi pelagi sudore resecti
Rursus opus ponti repetunt, durōsque labores:
Sic monstrum immensis ducūt ad littora membris,
Quod toto vastos in littore porrigit artus,
Horrendum visu, quantum tellure recumbens
Occupat: hoc aliquis misera iam morte peremptum,
Et terræ statum timet, & propè ducere gressum
Formidat, tanto cernens horrore cadauer,
Quamuis defunctum, quamuis sit lumine cassum:
Horribilis malę dentes formidat acutos.
Vix ausi tandem circunducuntur in orbem.
Attoniti spectant proiecta cadauera monstri.
Illi admirantur rictu triplici ordine natos
Terribiles, flexos sicuti venabula dentes.
Ast alij fortis prospectant vulnera ferri,
Hic spinam proræ similem miratur aduncam,
Quæ vallo arrigitur longe per terga tremendo:

Nonnulli

Nonnulli caudam spectant, ventremque capacem:
 Hi caput immensum perlustrant lumine toruo,
 Atque aliquis cernens horrendo corpore monstrum
 Neptuni, sicca multo tellure videtur
 Maius, quam tumidis cum versabatur in vndis,
 Cunctatus paulo, sic est affatus amicos
 Haud procul adstantes, & voce silentia rupit,
 Alma parens tellus, ego sum tibi charus alumnus,
 Per te sum genitus, mihi grata alimenta dedisti,
 Atque perire tuo gremio, cum venerit hora
 Fatalis liceat: ponti mihi mitia sunt
 Æquora, & à sicca liceat tellure litare
 Neptuno, nec me salas tam parua per vndas
 Ligna ferant: nunquam ventos & nubila cœli
 Explorare velim. non sunt satis æquoris vndæ,
 Difficilisque maris cursus, durique labores,
 Semper & horrifonas ventorum audire procellas:
 Horrendas etiam metuunt intrare latebras,
 In vastos metuunt monstri descendere hiatus,
 Ut non composito condantur membra sepulchro:
 Congeriemque mali timeo, tellure quiescam,
 Et valeant sæui fluctus, procul æquoris vnda
 Sit placata mihi, fauceant pia numina ponti.
 Talia conficiunt ingentia monstra labore,
 Quæ vastos tendunt salis sub fluctibus artus,
 Et præstant aliis oneroso corpore monstribus.

Haud labor est tantus, capiuntur si qua minora
 In salis cete lymphis: æquata parantur
 Spicula pontigenum membris, hamique minores,

Quos non tam magno pastu, nec fune reducunt.
Nam pro distentis coriis, & pelle caprina
Sufficiet lato siccata cucurbita ventre,
Et trahet è ponto non magno corpore piscem.

Et lamnæ, & catuli piscantibus æquore vasto
Occurrunt, rabièque trahunt firmissima vincla
Remorum in fluctus, sed multo lamna furore
Rictibus irrupens magno cum robore fertur:
At prensi in circo dentes retinentur adunci
Infixi tanquam nodis mucrone tridentis.

Haud magno lamnam poteris mactare labore.

Gens furibunda canum inter male olentia cete
Præcipue furiunt in ventrem gutture proni,
Iniuriam faciunt elata mente proterui,
Et nil formidant, veniant si qua obuia contra,
Sed rabiem sub corde ferunt, positòque pudore
Impellunt rapidi gripos, nasisque propinquant,
Perturbant prædam piscantum, seque saginant.
Hos aliquis pisces auido sic ventre voraces
In facilem rapiens prædam forat ære recuruo.

Non hami penetrant phocas, sæuique tridentes.
Nam duro claudunt pellis sub tegmine membra.
Sic pisces inter nodosa in retia phocas
Prædones claudunt, celeres ad littora verrunt.
Distinctos maculis laqueos: non retia densa
Hos arcere queunt, discerpunt vnguibus atris.
Retia, & auxilium perituris piscibus adsunt.
Piscantes multo turbati corda dolore
In terram phocas compellunt impete vasto.

Hic hastam, & fortem clauam, validumque tridentem
In caput incutiunt, & circum tempora pulsan.
Nam subita percunt capitis per vulnera morte.

Quin & testudo piscantibus obuia damnum
Afferet, optatae perturbans munera praeda.
Haud labor audaci posito post terga timore
Surripere è ponto duro sub cortice tectam.
Si quis se mergat lymphis, vertatque supinam,
Et quamuis cupiat fatum vitare supremum,
Non valet, & summo leuiter luctatur in æstu,
Atque inuersa supra pedibus desyderat vndas.
Prædones rident, cum mactant cuspide versam,
Vel quando euellunt torto sub fune reuinctam.
Et veluti insulsus errans in montibus altis
Fortè puer, terræ curua testudine capta
Ponit humi inuersam maculosa in terga iacentem:
Hæc reuoluta cubans terram calcare virentem
Affectat, leuiterque pedes, & genua labore
Curua mouet, crebroque salit, ridentque videntes:
Sic lato fertur ponto testudo marina,
Et resupinatum voluit super æquora tergum,
Et curuum lædunt piscantes per freta monstrum.
In siccam arripitur terram, cum terga perustam
A solis radiis versant, voluuntque per æstus
Inuadam summas pedibus contingere lymphas
Optantem, & frustra fluitantem marmore vasto.

Delphinum infelix fugienda est æquore præda.
Nam qui delphinis sacris meditabitur atrum
Exitium, non ille deis per sacra litabit,

Non aræ acceptus puros imponet honores.
Totum incestabit tectum, & qui tecta frequentant,
Et quantum cædes odit regnator aquarum
Humanas, tantum delphini fata perosus.
Humano generi similis prudentia fertur,
Et Iouis vndisoni seruis: capiuntur amore,
Collectique simul pisces socia agmina iungunt,
Et sibi conciliant homines, prædâque capeffunt
Communem, atque dolo in pisces armantur eodem.
Fluctibus Ægæis, & celsa in Chalcide prædam
Piscator fallit, cum vesper claudit olympum
Ænea subfuscum lumen claudente laterna,
Delphines mortem properant dare piscibus atram.
Ast illi errando magno dant terga pauore,
Hi contra pisces pellunt à fluctibus imis
Inuisum in littus cupientes æquore labi.
Sic manus inuerecunda canum latratibus vrget,
Impellitque feram venantibus impete vasto,
In terram pulsos cædit mucrone tridentis
Piscator, facilem captans de littore prædam.
Nulla fuga est miseris, quando à tellure necantur,
Atque à delphinis pelluntur marmore lato.
Sed postquam felix piscantum præda peracta,
Mercedem iusti repetunt certaminis æquam
Concordis pugnæ partem, meritumque laboris
Suscipiunt homines in prædæ parte libenter:
Delphinos si qui fraudant mercede proterue,
Non post auxilio vanis piscantibus adsunt.
Lesbius incuruo delphino vectus Arion,

Impavidus tumidas sulcauit marmoris vndas,
Et cantu euasit mortem, fraudésque latronum
Tænariæ appulsus propè littora grata Laconum.
Forte aliquis Libyci pueri cognouit amores,
Dum ducit simas per pascua læta capellas:
Feruenti delphin puerum complexus amore,
Gaudebátque simul ludo, calamísque sonoris:
Hunc pastoralis mulcebat fistula cantu,
Atque greges inter versabat lubrica membra,
A ponto ad syluas, mirum, veniebat opacas.
Nunc etiam pueri notos bene noscit amores
Æolis, haud vetus est, sed nostro tempore factum,
Nam delphis pueri miro succensus amore
Insulæ inhærebat semper, portúmque tenebat.
Ut ciuis sociis sese disiungere charis
Non animo fuerat: grato velut incola portu
A cunis catulus pueri sub moribus infans,
Eductúsque simul fuerat iucundus alumnus:
Sed cum florentis peregerunt tempora pubis,
Et iam robusto creuerunt corpore vires,
Hic inter iuuenes clarus viget æquore delphin,
Tum mirum visu factum, & mirabile dictu,
Externas pariter gentes, ciuésque mouebat,
Multos vicinos acciuit fama, sodales
Ut videant iuuenem curuum delphina colentem,
Versantémque simul, multi per littora cœtus,
Inque dies visunt tanti miracula facti.
At puer ascendit cymbam, portúmque per omnem
Nomine compellans solito delphina recuruum,

Quo fuerat paruus notus, volat ille sagitta
Ocyor, & iuueni charo, cymbæque propinquat
Dilectæ superis, cauda blanditur amica,
Et capite elatus iuuenem tractare benignum
Concupit, hic manibus piscem demulcet amicum,
Et tenet amplexu: grata cupit ille carina
Vectari iuuenis, sed cum propè ludit in vndis,
Ponè natat piscis blandus, sequiturque natantem,
Latus adiungit lateri, mento quoque mentum,
Et caput inclinat capiti, velut oscula carpat.
Tu dicas cupidum pectus cum pectore velle
Iungere, tam magno puerum prope nabat amore.
Sed cum clamatus delphin stat littora iuxta,
Demulcètque caput iuuenis, dorsumque natantis
Insilit, exceptum piscis quocunque iubebat,
Vectabat puerum lætus: iubet ire per altum,
Obsequitur: portus gestit sulcare patentes,
Per portum vehitur: cupiat si littora iuxta,
Annuit, & chari pueri præcepta capeſsit.
Mollis equus flexis non tantum paret habenis,
Nec canis assuetus tantum venantibus audit,
Quantum nec fræno delphin, nec tractus habenis,
Vadit subiectus pueri quocunque voluntas
Imperat: haud solum vehit hunc, verumque sodales
Admittit quoscunque iubet, nullumque laborem
Effugit, vt pueri chari conseruet amorem.
Tali viuenti delphin gaudebat amico.
Non tantum serui domini præcepta capeſſunt,
Atque opus efficiunt commissum sponte vocati,

Quantum delphinus iuueni parebat amico.
At postquam iuuenis vitæ sua fata peregit,
Ploranti similis delphin prope littora fertur
Æquæuum puerum quærens, audire gementis
Tum posses voces, effundit pectore luctus
Tantos, non aliqua clamatus voce mouetur:
Amplius oblatas tristis non accipit escas:
Non exauditus ponto, nec litore in illo
Amplius est visus, pueri iam morte perempti
Est desyderio delphin consumptus amoris,
Iam cum defuncto properans occumbere amico.
Quamuis delphini conseruent pignus amoris,
Quamuis sint homini concordi fœdere iuncti,
Crudeles Thraces, vel qui Byzantij in vrbe
Degunt, tam mites capientes mente feroci
Delphinas, charis natis, canóque parenti
Ignouisse queunt, vel dulci parcere fratri
Possunt, inuisam capiunt sic æquore prædam:
Effatam matrem sectantur ponè gemelli
Mollibus asimiles pueris: Thrax durus in istos
Armatur celeri cymba, & defertur in æquor
Infaustam quærens prædam, qui forte videntes
Armata contra celerem concurrere cymbam
Impauidi expectant, nec fraudem corde verentur,
Non hominum insidias, non vlla pericula ab illis
Applaudunt sicuti sociis, gaudéntque periclo.
Hi celeres properant, cæduntque tricuspidetelo,
Quod dicunt acidem, telum letale natanti,
Delphinum iuuenem, plaga qui tortus acerba

Suspirans imas sese demersit in undas.
Viribus enixi non illum educere certant,
Incaustum prædam caperent, vanumque laborem:
Sed nauem & funem cupienti abscedere laxant,
Festinant remis domitum delphina sequentes,
Quocunque incedat demittunt vincla natanti.
At postquam multo confectus membra dolore
Lingueat, & duro ferri mucrone foratus,
Iam tabescentis emergunt fortia membra,
Et iam defessus, leuibus versatur ab undis.
Supremum spirans mater non deserit vnquam,
Sed suspirantem sequitur, miseræque dolentem,
Ipsa etiam tristes alto sub corde dolores
Voluens: tu dicas mœstam plorare parentem,
Cum capti nati direpta ex vrbe trahuntur
Hostibus in prædam diro certamine martis.
Sic dulcem natum confossum vulnere plorat,
Tanquam infixæ parens ferro langueret acuto.
Qui superest, natum mater dimittit, & illa
Non iubet ire via, longe pellitque fugatque.
Heu fuge nate, genus nobis hostile virorum
Non socium. venantur enim nos cuspide ferri,
Etiam delphinis indicunt martia bella,
Concordi violant inter nos fœdera dextra
Percussa, & superos in fœdera firma vocatos.
Non habitura sonum natis hæc verba locuta,
Vnus natorum longe est à matre fugatus:
Alter contortus letali peste parentem
Torquet. nam pœna mater cruciatur eadem.

Et

Et sequitur natum charum, nec deserit vnquam.
Non longe à cymba possunt arcere parentem,
Non si percutiant miseram, quatiântque timore,
Cum nato trahitur charo mœstissima mater.
Vt subit hostilem venanti proxima dextram,
Hostes crudeles non flectunt ferrea corda,
Et mœstam rapiunt matrem mucrone tridentis,
Filius, & genitrix fato rapiuntur eodem,
Non inuita subit in nati funere mortem:
Et spectat, sentitque libens sua vulnera mater,
Et veluti serpens, qui tigno nactus ab alto
Alitis est vernæ pullos, sub tecta sonantes
Maëtat, & occisos subicit sub dentibus artus:
At mater primo grauitè tristata mouetur,
Effundens tristes natorum in funere questus:
Sed postquã laceros pullos, absumptaque membra
Spectat, non mortem vitans, subit ora draconis,
Voluitur, & dulcis comitatur funera partus:
Sic festinauit delphini in funere mater
Ad mortem diris piscantibus obuia facta.

Gentes, quæ duro clauduntur tegmine testæ,
Quæ serpunt ponto, cum luna impleuerit orbem,
Fama refert proprio plenas pinguescere tecto:
Sed cum multiuagæ decrescunt cornua lunæ,
Diminui graciles, tali sunt lege coactæ.
Istarum partem piscator colligit altis
Fluctibus, & fulua manibus comprehendit arena,
Et partim innatas scopulis discerpit, at illas
Vndantes iaciunt turbati ad littora fluctus,

Vel in cœnoscas mittunt, pelluntque lacunas.

Ast alias inter narratur ventre rapaci
 Purpura, quæ tali piscantis fallitur arte.
 Sunt similes calathis connexæ vimine denso,
 Iuncorum nassæ strombos in vimina mittunt,
 Vel pisces duro tectos sub tegmine testæ.
 Per thalamum calathi linguam dimittit acutam,
 Quæ gracilis texto nassæ sub vimine gliscens
 Tensa cibum, duros heu prendit lingua sopores,
 Iuncis fixa tumet, & denso vimine cistæ,
 Arctior efficitur lingua, è curuamine texto
 Non remeare potest, sed stat cruciata dolore,
 Purpureo capitur vestes sparsura colore.

Durius haud vllum ponto certamen inesse,
 Nec magis infauitum quàm spongas cedere raras
 Fama refert: primo curam potusque cibique
 Accipiunt, molli nec somno membra resoluunt,
 Vt piscatores alij, cum promptus in vndis
 Se totum accingit duros perferre labores.
 Non aliter dulcis venit in certamina cantus
 Et voce, & cythara phœbeo munere doctus:
 Omnes obseruant gestus, omnisque venustas
 Est curæ, vt dulces canat in certamine versus:
 Sic isti obseruant fundi sub marmor ituri,
 Continuo vt teneant flatus, durèntque sub vndis.
 Sunt primo experti cum respirare labore
 Contigerit pelagi, quid possint æquore in alto.
 Sed cum tam magno subeunt discrimine pontum,
 Hi precibus diuos, qui regnant æquore in imo,

Orant, vt liceat vitare ingentia cete,
Et quæ cœruleo nascuntur noxia ponto.
Si videant piscem pelago cognomine sacrum,
Tunc animos soluunt, non illo gurgite cete
Noxia, magnarum non cætera monstra ferarum
Apparent, fluctus gaudent tranare salubres,
Et puros, ideo sacrum dixere priores
Piscem: quo viso gaudent, properantque laborem
Tunc hominum mediis accingunt ilibus aptum
Funibus intortis, palmas qui tollit vtrasque,
Ponderis ingentis plumbum gerit ille sinistra,
Harpam dextra tenet, niueum vehit ore liquorem.
Stat celsa in prora, fluctus speculatur in imos,
Et vastum pontum, & tantos sub mente labores
Euoluit: socij verbis hortantur amicis,
Atque animât, veluti erumpentem carcere promptû
Cursorum, & firmus cum sub discrimine tanto
Est animus, magno depressus pondere plumbi
Liuentis, fluctus cum raptim fertur ad imos,
Lymphis palladium fuscis diffundit olium,
Quod lucet totis late cum spargitur vndis,
Ac velut obscura flammæ sub nocte refulgent,
Infixas scopulis spongas prospectat acutis.
Inter se iunctæ nascuntur caute virenti.
Irrumpens spongas vibrata falce recidit,
Vt messor, rumpitque moras, funeque sodales
Admonet, vt fundo subito retrahatur ab imo.
A spongis cæsisterrum quæ spirat odorem,
Distillat sanies, hominis quæ naribus hæret,

Et sæpe extinguit, nec non tabo enecat atro.
Ocyor hinc dicto tumidis emergit ab undis,
Tu latus mœstusque simul, miserabere fessos
Artus, & tanto confectum membra labore:
Languida sub tanto sunt crura soluta timore:
Inuisam & dira nactus sub marmore prædam.
Nam miser in fundo dum se demergit in imo,
Offendit monstrum ingens, & funibus alto
Concussit, socios miseranda in fata vocavit,
Vt sese traherent: illi miserabile visu,
Truncatum & lacerum corpus sub dentibus atris
Educunt ponto, & relinquunt immania cete,
A quibus est socius mutilatus dente proteruo,
Destituuntque maris tractus, pestemque locorum
In terram adducunt mœsti miserabile corpus,
Reliquias plorant, socio tristantur adempto.

Tot princeps generose maris narrauimus artes.
Illæ sæ placidas percurrant æquoris undas
Naues, & ventis tumeant tua vela secundis:
Exundet vastum semper tibi piscibus æquor.
Inconcussa soli seruet radicibus imis
Fundamenta tenens subter regnator aquarum.